Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
DOMNUL MICHAL BOBEK
prezentate la 27 februarie 2020 [1]

Cauza C-41/19

FX
împotriva
GZ, reprezentată de mama sa

[cerere de decizie preliminară formulată de Amtsgericht Köln (Tribunalul Districtual din Köln, Germania)]

„Trimitere preliminară – Cooperare judiciară în materie civilă – Competența în materie de obligații de întreținere – Regulamentul (CE) nr. 4/2009 – Competența de a judeca o contestație la executare împotriva unei hotărâri în materie de întreținere”

I. Introducere

1. Pârâta din prezenta cauză este un copil aflat în întreținere cu reședința în Polonia. Aceasta a obținut de la instanțele poloneze o hotărâre prin care au fost stabilite obligații de întreținere în sarcina tatălui său (reclamantul), care are reședința în Germania. După ce a obținut în Germania încuviințarea executării hotărârii poloneze în materie de întreținere, pârâta solicită în prezent executarea acestei hotărâri în statul membru respectiv. Reclamantul se opune executării hotărârii pentru motivul că și-a îndeplinit în mare parte obligațiile. Acesta arată că el însuși a efectuat prestații de întreținere și că pârâta a primit prestații din partea statului prin intermediul Fondului de pensii de întreținere polonez în numele său.

2. Prezenta cauză privește contestația la executare întemeiată pe stingerea creanței, formulată de reclamant în fața instanțelor germane. Problema esențială ridicată prin prezenta cerere de decizie preliminară este aceea dacă instanțele germane sunt competente să se pronunțe cu privire la respectiva contestație în temeiul Regulamentului (CE) nr. 4/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere [2].

1 Limba originală: engleza.

2 JO 2009, L 7, p. 1.

II. Cadrul juridic

A. Dreptul Uniunii

1. Regulamentul nr. 4/2009

3. Potrivit articolului 1 alineatul (1) din Regulamentul nr. 4/2009, „[p]rezentul regulament se aplică obligațiilor de întreținere care decurg dintr-o relație de familie, rudenie, căsătorie sau alianță”.

4. În temeiul articolului 2 alineatul (1) din Regulamentul nr. 4/2009, în sensul regulamentului menționat anterior, „«hotărâre judecătorească» înseamnă o hotărâre judecătorească în materie de obligații de întreținere pronunțată de o instanță judecătorească dintr-un stat membru, indiferent de denumirea acesteia, cum ar fi decizie, sentință, ordonanță sau mandat de executare, precum și o hotărâre privind stabilirea cheltuielilor de judecată de către un grefier. […]”.

5. Potrivit articolului 3 din Regulamentul nr. 4/2009, „[a]re competența de a hotărî în materie de obligații de întreținere în statele membre:

(a) instanța judecătorească de la locul reședinței obișnuite a pârâtului; sau

(b) instanța judecătorească de la locul reședinței obișnuite a creditorului; sau […]

[…]”

6. Articolul 8 din Regulamentul nr. 4/2009, intitulat „Limitări procedurale”, prevede, la alineatul (1), următoarele: „[a]tunci când o hotărâre judecătorească este pronunțată într-un stat membru sau într-un stat contractant la Convenția de la Haga din 2007 în care creditorul își are reședința obișnuită, acțiunea de modificare a hotărârii sau de pronunțare a unei noi hotărâri nu poate fi introdusă în instanță de către debitor în niciun alt stat membru atât timp cât creditorul își păstrează reședința obișnuită în statul în care a fost pronunțată hotărârea”.

7. Capitolul IV din Regulamentul nr. 4/2009 privește „Recunoaștere, forța executorie și executarea hotărârilor”. Acest capitol cuprinde trei secțiuni: secțiunea 1 se aplică hotărârilor pronunțate într-un stat membru care are obligații în temeiul Protocolului de la Haga din 2007 (articolele 17-22) [3]; secțiunea 2 se aplică hotărârilor pronunțate într-un stat membru care nu are obligații în temeiul Protocolului de la Haga din 2007 (articolele 23-38), iar secțiunea 3 se aplică tuturor hotărârilor (articolele 39-43).

8. Articolul 21 din Regulamentul nr. 4/2009, intitulat „Refuzul sau suspendarea executării”, care figurează în secțiunea 1 menționată mai sus, prevede următoarele:

„(1) . Motivele refuzului sau suspendării executării în conformitate cu legea statului membru de executare se aplică în măsura în care acestea nu sunt incompatibile cu aplicarea alineatelor (2) și (3).

3 Uniunea Europeană și statele sale membre au participat la negocierile desfășurate în cadrul Convenției de la Haga din 23 noiembrie 2007 privind obținerea pensiei de întreținere în străinătate pentru copii și alți membri ai familiei, aprobată în numele Uniunii prin Decizia 2011/432/UE a Consiliului din 9 iunie 2011 (JO 2011, L 192, p. 39, denumită în continuare „Convenția de la Haga din 2007”), și al Protocolului de la Haga din 23 noiembrie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor de întreținere, încheiat în numele Comunității Europene prin Decizia 2009/941/CE a Consiliului din 30 noiembrie 2009 (JO 2009, L 331, p. 17, denumit în continuare „Protocolul de la Haga din 2007”). Considerentul (8) al Regulamentului nr. 4/2009 afirmă că ar trebui să se țină seama de ambele acte menționate în respectivul regulament.

(2) Autoritatea competentă a statului membru de executare refuză, integral sau parțial, la cererea debitorului, executarea hotărârii instanței judecătorești de origine dacă s-a prescris dreptul de obținere a executării hotărârii judecătorești a instanței judecătorești de origine, în condițiile legii statului membru de origine sau a statului membru de executare, luând în considerare termenul de prescripție cel mai lung.

De asemenea, autoritatea competentă a statului membru de executare poate suspenda, integral sau parțial, la cererea debitorului, executarea hotărârii instanței judecătorești de origine dacă aceasta este ireconciliabilă cu o hotărâre pronunțată în statul membru de executare sau cu o hotărâre judecătorească pronunțată într-un alt stat membru sau într-un stat terț, care întrunește condițiile necesare pentru recunoașterea sa în statul membru de executare.

O hotărâre judecătorească ce are drept efect modificarea unei hotărâri anterioare privind obligațiile de întreținere în temeiul unor circumstanțe modificate nu se consideră o hotărâre ireconciliabilă în sensul paragrafului al doilea.

[…]”

9. Articolul 41 alineatul (1) din Regulamentul nr. 4/2009 are următorul cuprins: „Sub rezerva dispozițiilor prezentului regulament, procedura de executare a hotărârilor judecătorești pronunțate într-un alt stat membru este reglementată de legea statului membru de executare. O hotărâre pronunțată de o instanță judecătorească dintr-un stat membru, executorie în statul membru de executare, este executată în aceleași condiții precum o hotărâre pronunțată în statul membru de executare.”

10. În temeiul articolului 42 din Regulamentul nr. 4/2009, „[î]n niciun caz, hotărârea judecătorească pronunțată într-un stat membru nu poate face obiectul unei revizuiri pe fond în statul membru în care se solicită recunoașterea, încuviințarea executării sau executarea”.

11. Articolul 75 din Regulamentul nr. 4/2009 conține dispozițiile tranzitorii. Acesta prevede că:

„(1) Prezentul regulament se aplică numai în cazul acțiunilor judiciare introduse, tranzacțiilor judiciare aprobate sau încheiate și actelor autentice întocmite de la data aplicării acestuia, sub rezerva alineatelor (2) și (3).

(2) Secțiunile 2 și 3 din capitolul IV se aplică:

(a) hotărârilor pronunțate în statele membre, înaintea datei de aplicare a prezentului regulament, pentru care recunoașterea și încuviințarea executării sunt solicitate de la respectiva dată;

[…]

[Regulamentul (CE) nr. 44/2001 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială] [4] continuă să se aplice procedurilor de recunoaștere și executare în curs la data aplicării prezentului regulament.

[…]”

4 Regulamentul Consiliului din 22 decembrie 2000 (JO 2001, L 12, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 3, p. 74).

2. Regulamentul (UE) nr. 1215/2012

12. Considerentul (10) al Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială [5] are următorul cuprins:

„(10) Domeniul de aplicare al prezentului regulament ar trebui să includă toate principalele aspecte de drept civil și comercial, cu excepția anumitor aspecte bine definite, în special a obligațiilor de întreținere, care ar trebui excluse din domeniul de aplicare al prezentului regulament în urma adoptării [Regulamentului (CE) nr. 4/2009]."

13. Potrivit articolului 1 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1215/2012:

„Prezentul regulament nu se aplică în ceea ce privește:

[…]

(e) obligațiile de întreținere care decurg dintr-o relație de familie, de rudenie, de căsătorie sau de alianță;

[…]"

14. Articolul 24 din Regulamentul nr. 1215/2012, care face parte din secțiunea 6 din capitolul II, consacrată „competenței exclusive", prevede că „[u]rmătoarele instanțe dintr-un stat membru au competență exclusivă, indiferent de domiciliul părților:

[…]

5. în ceea ce privește executarea hotărârilor, instanțele din statul membru pe teritoriul căruia a fost sau urmează să fie executată hotărârea".

B. Dreptul german

15. Potrivit articolului 66 din Gesetz zur Geltendmachung von Unterhaltsansprüchen mit ausländischen Staaten sau Auslandsunterhaltsgesetz (Legea germană privind recuperarea creanțelor de întreținere în relațiile cu state străine sau Legea privind întreținerea străină, denumită în continuare „AUG") [6]:

„(1) În cazul în care o hotărâre străină este executorie în conformitate cu prevederile [Regulamentului nr. 4/2009] fără o procedură de *exequatur* sau dacă este declarată executorie în conformitate cu acest regulament […], debitorul poate să invoce obiecții împotriva pretenției în sine în cadrul procedurii prevăzute la articolul 120 alineatul 1 din [Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit (Legea privind procedura în materie de dreptul familiei și în materie necontencioasă, denumită în continuare „FamFG")] coroborat cu articolul 767 din [Zivilprozessordnung (Codul de procedură civilă german), denumit în continuare „ZPO"]. În cazul în care hotărârea este o hotărâre judecătorească, prevederile menționate mai sus se aplică numai în măsura în care motivele pe care se întemeiază obiecțiile au survenit ulterior pronunțării hotărârii.

5 JO 2012, L 351, p. 1.

6 BGBl. 2011 I, p. 898, cu modificările ulterioare.

(2) În cazul în care executarea silită a unei hotărâri este autorizată în conformitate cu una dintre convențiile menționate la articolul 1 alineatul 1 prima teză punctul 2, debitorul nu poate formula obiecții împotriva pretenției în sine în cadrul procedurii prevăzute la articolul 120 alineatul 1 din [FamFG] coroborat cu articolul 767 din [ZPO] decât dacă motivele pe care se întemeiază obiecțiile sale au apărut:

1. după expirarea termenului în care ar fi putut introduce acțiunea sau

2. în cazul în care acțiunea a fost introdusă, după închiderea acestei proceduri.

(3) Cererea formulată în temeiul articolului 120 alineatul 1 din [FamFG] coroborat cu articolul 767 din [ZPO] trebuie introdusă la instanța care s-a pronunțat cu privire la cererea de emitere a hotărârii de *exequatur*. În cazurile care intră sub incidența alineatului 1, competența se determină în conformitate cu articolul 35 alineatele 1 și 2."

16. Potrivit articolului 767 din ZPO:

„(1) Debitorii ridică obiecții împotriva pretenției în sine astfel cum a fost constatată în hotărâre prin introducerea unei acțiuni corespunzătoare în fața instanței de prim grad de jurisdicție sesizate.

(2) Astfel de obiecții sunt admisibile în cadrul unei contestații doar în măsura în care motivele pe care se întemeiază au apărut după ultima ședință în care, conform prezentului cod, puteau fi invocate astfel de obiecții și, prin urmare, nu mai pot fi invocate într-o cale de atac.

(3) În contestația sa, debitorul trebuie să invoce toate obiecțiile pe care ar fi putut să le ridice la momentul introducerii acesteia."

17. Articolul 120 alineatul 1 din FamFG prevede:

„Executarea în materie de dreptul familiei este supusă prevederilor din [ZPO] cu privire la executarea silită."

III. Situația de fapt, procedura și întrebările preliminare

18. Reclamantul din prezenta cauză are reședința în Germania. Acesta este tatăl unui copil aflat în întreținere care are reședința în Polonia.

19. Prin hotărârea din 26 mai 2009 pronunțată de Tribunalul Districtual din Cracovia, reclamantul a fost obligat să îi plătească fiicei sale o pensie alimentară lunară de 500 de zloți polonezi (PLN) începând cu 1 septembrie 2008, precum și la plata a 430 PLN pe lună retroactiv pentru perioada cuprinsă între 19 iunie 2008 și 31 august 2008 (în continuare „hotărârea poloneză în materie de întreținere").

20. La 20 iulie 2016, pârâta a sesizat Amtsgericht Köln (Tribunalul Districtual din Köln, Germania), instanța de trimitere, cu o cerere având ca obiect recunoașterea hotărârii poloneze în materie de întreținere și cu o cerere de încuviințare a executării în Germania în conformitate cu Regulamentul nr. 4/2009.

21. Prin ordonanța din 27 iulie 2016, instanța de trimitere a decis, în conformitate cu articolul 23 și următoarele, precum și cu articolul 75 alineatul (2) din Regulamentul nr. 4/2009, că hotărârea poloneză în materie de întreținere va fi pusă în executare. În temeiul acestei ordonanțe, pârâta solicită încuviințarea executării hotărârii poloneze în materie de întreținere împotriva reclamantului în Germania.

22. Prin cererea introductivă depusă la 5 aprilie 2018 la instanța de trimitere, reclamantul a formulat contestație la executare împotriva hotărârii poloneze în materie de întreținere. În opinia reclamantului, creanța de întreținere a pârâtei aflată la originea hotărârii poloneze în materie de întreținere a fost stinsă prin plată. Reclamantul susține că el însuși ar fi plătit, din anul 2008 și până în anul 2010 inclusiv, prestații de întreținere în cuantum total de 6 640,05 PLN și, în plus, pârâtei i-ar fi fost plătite, începând din luna decembrie a anului 2010, prestații din partea statului de 500 de zloți polonezi pe lună de la Fondul de pensii de întreținere polonez. Reclamantul afirmă că a fost contactat de fondul de pensii de întreținere respectiv, căruia i-a rambursat sumele plătite pârâtei în măsura capacității sale financiare. Potrivit reclamantului, creanța de întreținere invocată de pârâtă s-a stins, cel puțin în mare parte.

23. Instanța de trimitere este de părere că o contestație la executare are legătură cu obligațiile de întreținere în sensul Regulamentului nr. 4/2009. Această instanță consideră totuși că, în temeiul regulamentului menționat, nu are competența de a soluționa cauza respectivă. Aceasta deoarece condițiile prevăzute la articolul 3 din regulamentul sus-numit nu sunt îndeplinite. Totuși, instanța de trimitere consideră că este împiedicată să se declare din oficiu necompetentă în temeiul articolului 10 din Regulamentul nr. 4/2009, deoarece, spre deosebire de procedura de modificare a unei hotărâri în materie de întreținere potrivit articolului 8 din acest regulament, contestațiile la executare nu sunt menționate în mod expres în Regulamentul nr. 4/2009 sau în Regulamentul nr. 1215/2012.

24. În aceste condiții, Amtsgericht Köln (Tribunalul Districtual din Köln) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) O contestație la executare formulată în conformitate cu articolul 767 din [ZPO] împotriva unei hotărâri în materie de întreținere pronunțate de o instanță străină are legătură cu obligațiile de întreținere în sensul [Regulamentului nr. 4/2009]?

2) În cazul unui răspuns negativ la întrebarea precedentă, o contestație la executare formulată în conformitate cu articolul 767 din [ZPO] împotriva unei hotărâri în materie de întreținere pronunțate de o instanță străină intră în sfera procedurilor având ca obiect executarea hotărârilor în sensul articolului 24 punctul 5 din [Regulamentul nr. 1215/2012]?”

25. Pârâta, guvernele german, polonez și portughez, precum și Comisia Europeană au depus observații scrise. Reclamantul, guvernele german și polonez, precum și Comisia Europeană au prezentat observații orale în ședința care a avut loc la 27 noiembrie 2019.

IV. Analiză

26. Prezentele concluzii sunt structurate după cum urmează. Mai întâi, vom formula câteva precizări introductive cu privire la conținutul și la întinderea celor două întrebări adresate Curții (A). Apoi, vom stabili cadrul juridic pertinent în prezenta cauză. În acest scop, ne vom concentra asupra aplicabilității Regulamentului nr. 4/2009 în etapa executării hotărârilor în materie de întreținere și asupra a ceea ce se poate deduce din acest regulament cu privire la competența în materie de executare (B). În sfârșit, vom aborda chestiunea specifică dacă o contestație la executare în temeiul stingerii creanței ține de procedura de executare, astfel încât să atragă competența instanțelor din statul membru de executare (C).

A. Precizări introductive

27. Cele două întrebări adresate de instanța de trimitere în prezenta cauză, care, în opinia noastră, trebuie analizate împreună, urmăresc în esență să stabilească dacă instanța respectivă este competentă să se pronunțe cu privire la o contestație la executare împotriva hotărârii poloneze în materie de întreținere în Germania. Totuși, întrebările nu sunt formulate în astfel de termeni. Instanța de trimitere ridică, în primul rând, problema dacă contestația la executare are legătură cu obligațiile de întreținere în sensul Regulamentului nr. 4/2009. În al doilea rând, instanța de trimitere se întreabă, în cazul unui răspuns negativ la respectiva întrebare, dacă contestația la executare intră în sfera noțiunii de procedură privind executarea hotărârilor în sensul articolului 24 punctul 5 din Regulamentul nr. 1215/2012.

28. Modul în care este redactată prima întrebare preliminară se întemeiază pe următoarea ipoteză. Instanța de trimitere înclină să considere că, în cazul în care Curtea ar statua în sensul că respectiva contestație la executare are legătură cu obligațiile de întreținere în sensul Regulamentului nr. 4/2009, aceasta ar determina necompetența instanței de trimitere. Aceasta deoarece instanța de trimitere este de părere că, într-o asemenea ipoteză, criteriile generale de competență în materie de obligații de întreținere, astfel cum sunt prevăzute la articolul 3 din Regulamentul nr. 4/2009, ar trebui îndeplinite inclusiv în ceea ce privește contestația la executare, ceea ce nu este cazul în litigiul principal. În plus, instanța de trimitere consideră că instanțele din Polonia ar fi mai în măsură să răspundă la susținerile reclamantului potrivit cărora acesta și-a îndeplinit obligația în sensul articolului 3 literele (a) și (b) din Regulamentul nr. 4/2009. În consecință, prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească, în ipoteza în care Curtea va răspunde negativ la prima întrebare, dacă competența sa se poate întemeia pe articolul 24 punctul 5 din Regulamentul nr. 1215/2012.

29. Pe scurt, interpretarea instanței de trimitere pare a fi în sensul că există două posibilități care se exclud reciproc. Dacă Regulamentul nr. 4/2009 ar fi aplicabil, ar însemna că instanța de trimitere nu este competentă în conformitate cu articolul 3 din acest regulament. Doar în ipoteza în care Regulamentul nr. 4/2009 nu este aplicabil, competența ar fi reglementată de articolul 24 punctul 5 din Regulamentul nr. 1215/2012, potrivit căruia instanțele din statul membru de executare sunt competente în procedurile referitoare la o astfel de executare.

30. În opinia noastră, raționamentul descris la punctul anterior este întemeiat pe o premisă eronată. Astfel, după cum se va arăta în continuare, aplicabilitatea Regulamentului nr. 4/2009 nu determină necompetența instanței de trimitere. În opinia noastră, pentru a oferi un răspuns util instanței de trimitere, trebuie să se identifice, în primul rând, dacă Regulamentul nr. 4/2009 este aplicabil în etapa executării hotărârii poloneze în materie de întreținere și ce se poate deduce din acest regulament cu privire la competența instanțelor în această etapă. Vom efectua această analiză în secțiunea următoare din prezentele concluzii (B). După ce vom fi stabilit că Regulamentul nr. 4/2009 este aplicabil în etapa executării, iar competența instanțelor statelor membre de executare este specifică sistemului instituit prin regulamentul respectiv, vom analiza chestiunea specifică ce stă la baza prezentei cauze, referitoare la competența de a soluționa o contestație la executare întemeiată pe stingerea creanței (C).

B. Regulamentul nr. 4/2009 și competența în domeniul executării hotărârilor în materie de întreținere

31. Convenția de la Bruxelles și Regulamentul nr. 44/2001 conțineau prevederi specifice privind competența în materie de obligații de întreținere [7]. Regulamentul nr. 4/2009 a modificat Regulamentul nr. 44/2001 prin înlocuirea dispozițiilor sale aplicabile în materie de obligații de întreținere [8]. Prin urmare, Regulamentul nr. 4/2009 constituie *lex specialis* în ceea ce privește competența, dreptul aplicabil, recunoașterea hotărârilor și cooperarea în domeniul specific al obligațiilor de întreținere. Regulamentul nr. 1215/2012 a abrogat Regulamentul nr. 44/2001. Spre deosebire de predecesorii săi, și anume Regulamentul nr. 44/2001 și Convenția de la Bruxelles, Regulamentul nr. 1215/2012 exclude în prezent în mod explicit obligațiile de întreținere din domeniul său de aplicare, care sunt reglementate prin Regulamentul nr. 4/2009 [9].

32. În pofida faptului că Regulamentul nr. 4/2009 conține capitole specifice privind competența (capitolul II), precum și recunoașterea, forța executorie și executarea hotărârilor (capitolul IV), acesta nu conține nicio normă explicită privind *competența* în domeniul *executării* hotărârilor în materie de *întreținere*.

33. Această situație contrastează cu Regulamentul nr. 1215/2012, care conține, la articolul 24 punctul 5, o normă explicită prin care se atribuie o competență exclusivă în materia executării hotărârilor instanțelor din statul membru pe teritoriul căruia a fost sau urmează să fie executată hotărârea. O astfel de normă figura de asemenea în Regulamentul nr. 44/2001, precum și în Convenția de la Bruxelles [10].

34. Pornind de la acest cadru juridic, părțile interesate care au prezentat observații în prezenta cauză au ajuns la concluzii diferite.

35. Guvernul portughez, în consonanță cu abordarea propusă de instanța de trimitere, apreciază că, având în vedere obiectivul Regulamentului nr. 4/2009 de a proteja creditorii obligațiilor de întreținere, contestația la executare trebuie considerată o acțiune în materie de obligații de întreținere reglementată de acest regulament. Deși nu s-a exprimat explicit în acești termeni, se pare că guvernul portughez susține, asemenea instanței de trimitere, că ar trebui să se aplice normele de competență care figurează la articolele 3 și 4 din acest regulament. Pârâta adoptă o abordare similară.

36. În observațiile sale scrise, guvernul polonez pleacă de la premisa că Regulamentul nr. 4/2009 nu reglementează competența în etapa executării. Acest guvern susține în observațiile sale scrise că, întrucât drepturile și obligațiile recunoscute în hotărârea în materie de întreținere nu sunt afectate, contestația la executare nu privește obligații de întreținere și este, așadar, reglementată de articolul 24 punctul 5 din Regulamentul nr. 1215/2012. Ca răspuns la o întrebare adresată de Curte, guvernul polonez și-a modificat poziția cu privire la norma de aplicabilă în timp și a susținut în cadrul ședinței că dispoziția relevantă este articolul 22 alineatul (5) din Regulamentul nr. 44/2001.

7 A se vedea articolul 5 alineatul (2) din Convenția din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială (JO 1978, L 304, p. 36, Ediție specială, 19/vol. 10, p. 3), modificată prin convențiile succesive de aderare a noilor state membre, precum și articolul 5 alineatul (2) din Regulamentul nr. 44/2001.

8 Considerentul (44) și articolul 68 alineatul (1) din Regulamentul nr. 4/2009.

9 A se vedea considerentul (10) și articolul 1 alineatul (2) litera (e) din Regulamentul nr. 1215/2012.

10 A se vedea articolul 16 alineatul (5) din Convenția de la Bruxelles, care recunoaște o competență exclusivă „în materie de executare a hotărârilor judecătorești, instanțel[or] statului contractant de la locul de executare”. Același lucru este prevăzut de articolul 22 alineatul (5) din Regulamentul nr. 44/2001.

37. Guvernul german și Comisia susțin în esență că Regulamentul nr. 4/2009 este aplicabil. Totuși, contrar susținerilor instanței de trimitere, acestea consideră că, dacă Regulamentul nr. 4/2009 este aplicabil, acest lucru nu înseamnă că instanța de trimitere este necompetentă, ci mai degrabă că aceasta din urmă *este* competentă în speță. Aceeași poziție este în esență adoptată de reclamant. Potrivit guvernului german și Comisiei, nici Regulamentul nr. 1215/2012, nici Regulamentul nr. 44/2001 nu sunt aplicabile în speță.

38. Suntem de acord cu această ultimă opinie: numai Regulamentul nr. 4/2009 este aplicabil. Totuși, de aici nu rezultă că instanța de trimitere este necompetentă.

39. În primul rând, nu există nicio îndoială că hotărârea în materie de întreținere în discuție a cărei executare este solicitată în prezent de pârâtă privește o obligație de întreținere care rezultă dintr-o relație de familie în sensul articolului 1 din Regulamentul nr. 4/2009. Hotărârea poloneză în materie de întreținere intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 4/2009. Prezenta cauză privește executarea respectivei hotărâri.

40. Faptul că etapa procedurală în speță este cea a executării nu permite să se concluzioneze că obiectul subiacent nu mai privește obligațiile de întreținere. Obiectul litigiului rămâne același. Astfel, Regulamentul nr. 4/2009 conține, în capitolul IV, norme specifice consacrate recunoașterii și *executării* hotărârii în materie de întreținere.

41. În al doilea rând, este adevărat că acest capitol IV, referitor la recunoașterea și executarea hotărârilor în materie de întreținere, nu conține nicio normă explicită privind competența în etapa executării.

42. Totuși, contrar a ceea ce instanța de trimitere și guvernul portughez par să susțină, din această împrejurare nu rezultă că sunt aplicabile normele de competență stabilite în capitolul II din Regulamentul nr. 4/2009. Astfel cum arată în mod întemeiat guvernul german, capitolul II și în special articolul 3 din Regulamentul nr. 4/2009 stabilesc normele de competență în ceea ce privește *procedura principală pe fond*, însă nu și în ceea ce privește *executarea* unor astfel de hotărâri.

43. În al treilea rând, deși capitolul IV din Regulamentul nr. 4/2009 nu conține o normă de competență explicită în materie de executare, regula respectivă poate fi considerată inerentă sistemului acestui regulament.

44. În general, competența internațională în materie de executare aparține instanțelor din statul membru în care se solicită executarea. Astfel cum subliniază guvernul polonez, această normă este expresia a ceea ce ar putea fi considerat un principiu general al dreptului internațional legat de suveranitatea statului: numai autoritățile statului de executare pot decide în materie de executare a hotărârilor, deoarece măsurile de executare pot fi aplicate numai de autoritățile statelor membre în care sunt situate bunurile sau persoanele împotriva cărora se solicită executarea. Această regulă este valabilă, *a fortiori*, atunci când o hotărâre a fost deja recunoscută ca executorie în statul membru în care se solicită executarea.

45. Prin urmare, nu este necesar să se recurgă la articolul 24 punctul 5 din Regulamentul nr. 1215/2012 ca dispoziție cu caracter supletiv pentru a se putea stabili că instanțele din statul membru de executare sunt competente și în ceea ce privește executarea hotărârilor în materie de întreținere care intră în domeniul de aplicare al Regulamentului nr. 4/2009. Astfel, acest articol poate fi considerat expresia principiului general menționat mai sus [11].

11 A se vedea de exemplu de Lima Pinheiro, L., „Exclusive juridiction. Article 24”, în Ulrich Magnus și alții, *Brussels Ibis Regulation – Commentary*, Verlag Otto Schmidt KG, 2016, p. 581.

46. În plus, aplicarea supletivă a Regulamentului nr. 1215/2012 în acest context s-ar dovedi destul de problematică, deoarece obligațiile de întreținere sunt excluse în mod explicit din domeniul său de aplicare [12]. În orice caz, având în vedere că articolul 24 punctul 5 din Regulamentul nr. 1215/2012 conține o regulă care poate fi considerată specifică sistemului stabilit de Regulamentul nr. 4/2009, s-ar putea pune întrebarea care este beneficiul unei astfel de aplicări supletive.

47. În mod similar, nicio concluzie validă nu poate rezulta din faptul că Regulamentul nr. 1215/2012 conține o normă expresă în acest sens, în timp ce Regulamentul nr. 4/2009 nu conține o astfel de normă: după cum a subliniat Comisia în cadrul ședinței, faptul că această regulă este recunoscută în mod expres în Regulamentul nr. 1215/2012 are legătură cu structura acestui regulament, care conține mai multe temeiuri de competență exclusivă. Nu aceasta este situația Regulamentului nr. 4/2009, care nu prevede o competență exclusivă. Suntem de acord cu Comisia că legiuitorul Uniunii ar fi putut considera că nu era necesar să reafirme această regulă în cadrul Regulamentului nr. 4/2009. Cui altcuiva i-ar aparține competența în materie de executare decât statului membru în care se solicită executarea?

48. Acest lucru este confirmat și de articolul 41 alineatul (1) din Regulamentul nr. 4/2009, potrivit căruia, „[s]ub rezerva dispozițiilor prezentului regulament, procedura de executare a hotărârilor judecătorești pronunțate într-un alt stat membru este reglementată de legea statului membru de executare”. Potrivit acestei dispoziții, „[o] hotărâre pronunțată de o instanță judecătorească dintr-un stat membru, executorie în statul membru de executare, este executată în aceleași condiții precum o hotărâre pronunțată în statul membru de executare”. Ar fi dificil să se explice această dispoziție dacă competența de executare nu ar aparține instanțelor din statul membru în care se solicită executarea.

49. Este însă necesar să se clarifice în această etapă dacă o contestație la executare întemeiată pe stingerea creanței face parte din procedura de executare, astfel încât să atragă competența instanțelor din statul membru de executare.

C. Contestațiile la executare

50. Chestiunea esențială în acest caz este dacă trebuie să se considere că o contestație la executare întemeiată pe stingerea creanței ține, în ceea ce privește competența, de procedura de executare silită. Jurisprudența Curții referitoare la Convenția de la Bruxelles și la Regulamentul nr. 44/2001 sugerează că trebuie să se răspundă afirmativ la această întrebare (1). Concluzia la care a ajuns jurisprudența respectivă este valabilă în privința Regulamentului nr. 4/2009, ținând seama de limitările specifice stabilite atât de jurisprudența Curții, cât și de acest regulament (2). Acest lucru ne determină să concluzionăm că instanțele din statul membru de executare sunt competente să soluționeze contestațiile la executare întemeiate pe stingerea creanței, chiar dacă intervenția Fondului de pensii de întreținere polonez în plata creanței determină efectiv un anumit grad de complexitate (3).

12 Din explicațiile cuprinse în proiectul AUG care corespund articolului 66 din acesta, astfel cum sunt reproduse în decizia de trimitere, reiese că legiuitorul german a invocat articolul 22 punctul 5 din Regulamentul nr. 44/2001 în calitate de normă supletivă în ceea ce privește executarea hotărârilor în materie de întreținere. Acest regulament nu conținea, de altfel, excluderea care figurează în prezent în Regulamentul nr. 1215/2012. Totuși, articolul 22 punctul 5 din Regulamentul nr. 44/2001 nu poate fi considerat aplicabil, nici chiar în mod complementar, în prezenta cauză. Astfel, potrivit articolului 75 alineatul (2) din Regulamentul nr. 4/2009, „[Regulamentul nr. 44/2001] continuă să se aplice procedurilor de recunoaștere și executare în curs la data aplicării prezentului regulament”. Această dată este, potrivit articolului 76 din Regulamentul nr. 4/2009, 18 iunie 2011. Procedura de recunoaștere și de executare în speță nu era pendinte la acel moment, întrucât a început la 27 iulie 2016, dată la care, în orice caz, Regulamentul nr. 1215/2012 era de asemenea aplicabil *ratione temporis* (întrucât, potrivit articolului său 81, acesta se aplică de la 10 ianuarie 2015). A se vedea, cu privire la domeniul de aplicare temporal al acestui regulament, Hotărârea din 9 martie 2017, Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193, punctele 25-28).

1. Jurisprudența Curții referitoare la Convenția de la Bruxelles și la Regulamentul nr. 44/2001

51. Indiferent dacă este vorba despre Convenția de la Bruxelles sau despre Regulamentul nr. 44/2001, conform jurisprudenței Curții, competența în materie de căi de atac împotriva executării silite, precum contestația la executare, aparține, în principiu, instanțelor statului membru în care se solicită executarea.

52. Hotărârea AS-Autoteile Service privea o contestație la executare împotriva unei hotărâri pronunțate de o instanță germană care a acordat cheltuieli de judecată în cadrul unei proceduri jurisdicționale, în temeiul aceleiași dispoziții naționale în discuție în prezenta cauză (articolul 767 din ZPO). Cererea privea o compensație între dreptul a cărui executare se solicita (dreptul la plata cheltuielilor de judecată) și pretențiile care se aflau la originea procedurii inițiale, în privința căreia instanțele germane s-au declarat deja necompetente. În principiu, Curtea a declarat că o procedură „de tipul celei prevăzute la articolul 767 [din ZPO], având în vedere legătura strânsă a acesteia cu o procedură de executare silită, intră în domeniul de aplicare al normei privind competența prevăzute de [Convenția de la Bruxelles]” [13].

53. În aceeași ordine de idei, Curtea a constatat în Hotărârea Hoffmann, după ce a recunoscut că Convenția de la Bruxelles nu conținea norme specifice în materie de executare, că „o hotărâre străină învestită cu formulă executorie este executată potrivit *normelor procedurale din dreptul intern al instanței din statul în care se solicită executarea*, inclusiv cele care privesc căile de atac” [14].

54. Această abordare a fost confirmată ulterior în Hotărârea Prism Investments. În acea cauză era vorba despre o acțiune în anulare introdusă de un debitor împotriva unei hotărâri de încuviințare a executării pronunțate de o instanță neerlandeză cu privire la o hotărâre pronunțată în Belgia, pentru motivul că aceasta fusese deja executată pe calea unei compensații. Curtea a constatat că Regulamentul nr. 44/2001 nu permitea refuzul sau revocarea unei hotărâri de încuviințare a executării pe această bază [15]. Totuși, Curtea a confirmat că un motiv bazat pe îndeplinirea obligației poate fi invocat „în fața instanț[ei] de executare din statul membru solicitat”, deoarece, „potrivit unei jurisprudențe constante, odată ce această hotărâre a fost integrată în ordinea juridică a statului membru solicitat, normele naționale din acest din urmă stat privind executarea se aplică în același mod în care se aplică hotărârilor pronunțate de instanțele naționale” [16].

55. Totuși, nu se poate deduce din această jurisprudență că orice tip de cerere introdusă în etapa executării pe baza oricărui motiv trebuie considerată admisibilă de instanțele din statul membru de executare. Astfel, jurisprudența a stabilit de asemenea în mod explicit limitele competenței instanțelor din statul membru de executare în temeiul normelor de competență cuprinse în Convenția de la Bruxelles, precum și în Regulamentul nr. 44/2001 și în Regulamentul nr. 1215/2012.

56. Mai precis, în Hotărârea AS-Autoteile Service, Curtea a statuat că faptul că procedurile privind contestația la executare, cum ar fi cele prevăzute la articolul 767 din ZPO, au intrat sub incidența articolului 16 alineatul (5) din Convenția de la Bruxelles nu a rezolvat chestiunea *naturii obiecțiilor care ar putea fi invocate* fără a încălca limitele acestei prevederi [17]. Pentru a răspunde la această întrebare, Curtea a ținut cont de structura generală a Convenției de la Bruxelles, în special de relația dintre normele speciale de competență în materie de executare și regula generală potrivit căreia persoanele domiciliate într-un stat contractant trebuie să fie acționate în instanță în statul respectiv [18].

13 Hotărârea din 4 iulie 1985 (220/84, EU:C:1985:302, punctul 12).

14 Hotărârea din 4 februarie 1988 (145/86, EU:C:1988:61, punctele 27 și 28). Sublinierea noastră.

15 Hotărârea din 13 octombrie 2011 (C-139/10, EU:C:2011:653, punctul 37).

16 *Ibidem* (punctul 40 și jurisprudența citată).

17 Hotărârea din 4 iulie 1985 (220/84, EU:C:1985:302, punctul 12).

18 *Ibidem* (punctele 14 și 15).

Deoarece competența exclusivă a instanțelor din statul membru în care hotărârea trebuie executată se bazează pe legătura specifică dintre procedură și acel stat membru, Curtea a statuat că o parte nu poate face uz de acea normă de competență exclusivă pentru a aduce în fața acestor instanțe un litigiu care intră în competența instanțelor unui alt stat în temeiul normelor generale [19].

57. De asemenea, în Hotărârea Hoffmann, în contextul Convenției de la Bruxelles, Curtea a precizat limitele căilor de atac împotriva executării care pot fi exercitate în fața instanțelor din statul membru de executare, declarând că aceste căi de atac sunt excluse atunci când „contestația la executare împotriva unei hotărâri străine a cărei executare a fost încuviințată este formulată de aceeași persoană care ar fi putut formula o cale de atac împotriva hotărârii de încuviințare și pe baza unui motiv care ar fi putut fi invocat în cadrul unei astfel de căi de atac” [20].

58. Limitele competenței instanțelor din statul membru de executare pentru anumite cereri având ca obiect contestații la executare au fost confirmate recent în Hotărârea Reitbauer și alții. În cauza respectivă, Curtea a respins un motiv de contestație la executare prin care s-a solicitat să se constate stingerea creanței ca urmare a unei compensări, întrucât o astfel de cerere depășea aspectele referitoare la executarea ca atare și, prin urmare, nu prezenta gradul de proximitate cu executarea necesar pentru a justifica aplicarea normei exclusive de competență prevăzute la articolul 24 punctul 5 din Regulamentul nr. 1215/2012 [21].

59. Prin urmare, rezultă din jurisprudența Curții că, *în principiu*, competența în ceea ce privește contestațiile la executare este atribuită instanțelor din statul membru de executare pe baza a două elemente: în primul rând, din cauza strânsei lor legături cu procedura de executare; în al doilea rând, în temeiul regulii care prevede că, odată intrate în circuitul juridic al unui stat membru, hotărârile provenite dintr-un alt stat membru trebuie să fie tratate în același mod ca hotărârile naționale. În absența unor norme speciale în legislația Uniunii, hotărârile unui stat membru recunoscute într-un alt stat membru trebuie executate în conformitate cu normele de procedură ale dreptului intern al instanței sesizate.

60. Totuși, există *limite* în ceea ce privește tipul de cereri care pot fi formulate în această etapă în fața instanțelor menționate. În primul rând, instanțele din statul membru de executare nu sunt competente să soluționeze litigii care nu prezintă un grad suficient de proximitate cu executarea silită sau care ar fi de competența instanțelor unui alt stat dacă ar fi judecate în mod autonom. În al doilea rând, o parte nu poate invoca în fața instanțelor menționate motive care ar fi putut fi invocate pe calea unei căi de atac împotriva hotărârii privind cererea de încuviințare a executării. *A fortiori*, motivele care ar fi putut fi invocate în cadrul procedurii inițiale trebuie de asemenea excluse în etapa executării silite.

2. Cu privire la competența în materia contestațiilor la executare în contextul Regulamentului nr. 4/2009

61. Următoarea chestiune pe care o abordăm este dacă principiile care decurg din jurisprudența analizată în secțiunea precedentă sunt valabile și pentru interpretarea Regulamentului nr. 4/2009.

62. Instanța de trimitere consideră că, în cazul în care creditorul obligației de întreținere ar trebui să se apere împotriva contestației la executare în statul de executare, obiectivul de protecție al Regulamentului nr. 4/2009 nu ar fi atins. Creditorul obligației de întreținere care, în conformitate cu principiile de competență prevăzute de Regulamentul nr. 4/2009, a obținut în statul membru în care are reședința obișnuită o hotărâre în materie de întreținere ar fi, așadar, obligat să apere această

19 *Ibidem* (punctele 16 și 17).

20 Hotărârea din 4 februarie 1988 (145/86, EU:C:1988:61, punctul 30).

21 Hotărârea din 10 iulie 2019 (C-722/17, EU:C:2019:577, punctele 54 și 55).

hotărâre în alt stat membru împotriva căii de atac formulate de debitorul obligației de întreținere care în prima fază a fost respinsă. În plus, instanța de trimitere consideră că instanțele din statul în care a fost judecată inițial acțiunea sunt mai bine plasate pentru a aprecia obiecțiile pe fond împotriva acesteia decât instanțele din alt stat membru în care ordonanța trebuie doar să fie pusă în executare.

63. Aceasta este în esență și poziția susținută de guvernul portughez, care a pus la îndoială pertinența jurisprudenței anterioare în contextul Regulamentului nr. 4/2009 dată fiind finalitatea sa specifică de protecție a creditorului obligației de întreținere.

64. În opinia noastră, principalele raționamente care rezultă din jurisprudența rezumată în secțiunea precedentă sunt de asemenea aplicabile în ceea ce privește contestațiile la executare în contextul Regulamentului nr. 4/2009. Chiar dacă obiectivul de protecție a creditorului obligației de întreținere ca parte defavorizată este în mod clar recunoscut de Regulamentul nr. 4/2009, acest lucru nu ar trebui, în opinia noastră, să conducă la abandonarea uneia dintre regulile fundamentale comune tuturor măsurilor de cooperare în materie civilă, și anume aceea că măsurile de executare sunt de competența statului membru de executare.

65. În primul rând, confirmând această logică, articolul 41 alineatul (1) din Regulamentul nr. 4/2009 recunoaște premisa principală care stă la baza jurisprudenței menționate mai sus, întrucât stabilește că, „[s]ub rezerva dispozițiilor prezentului regulament, procedura de executare a hotărârilor judecătorești pronunțate într-un alt stat membru este reglementată de legea statului membru de executare” și că „[o] hotărâre pronunțată de o instanță judecătorească dintr-un stat membru, executorie în statul membru de executare, este executată în aceleași condiții precum o hotărâre pronunțată în statul membru de executare”.

66. În al doilea rând, constatarea potrivit căreia instanțele din statul membru în care se solicită executarea trebuie, în principiu, să fie competente să soluționeze contestațiile la executare nu afectează cu nimic garanțiile de competență specifice prevăzute de Regulamentul nr. 4/2009, ținând seama de limitările deja stabilite de jurisprudență.

67. Astfel, având în vedere obiectivul specific al Regulamentului nr. 4/2009 de protecție a creditorului obligației de întreținere în calitate de parte defavorizată, normele de competență conținute de acesta sunt concepute pentru a face mai ușor pentru partea respectivă să își apere pretențiile [22]. Pentru acest motiv, odată pronunțată o hotărâre în statul membru în care creditorul obligației de întreținere are reședința, numai instanțele din statul membru respectiv pot lua măsuri de modificare sau de revizuire a acelei hotărâri. Două norme ale Regulamentului nr. 4/2009 reflectă acest obiectiv de protecție. În primul rând, potrivit articolului 8 din Regulamentul nr. 4/2009, acțiunea de modificare a hotărârii sau de pronunțare a unei noi hotărâri nu poate fi introdusă în instanță de către debitor în niciun alt stat membru atât timp cât creditorul își păstrează reședința obișnuită în statul în care a fost pronunțată hotărârea. În al doilea rând, articolul 42 interzice revizuirea pe fond, în statul membru în care se solicită executarea, a unei hotărâri judecătorești pronunțate în primul stat membru.

68. Totuși, aceste două prevederi nu se opun ca o contestație la executare care *nu presupune modificarea sau revizuirea unei hotărâri în materie de întreținere pronunțate în primul stat membru* să fie examinată în temeiul competenței instanțelor din statul membru de executare.

22 A se vedea în acest sens Hotărârea din 18 decembrie 2014, Sanders și Huber (C-400/13 și C-408/13, EU:C:2014:2461, punctele 26-28).

69. În al treilea rând, trebuie arătat că, în speță, hotărârea în materie de întreținere a „intrat” în ordinea juridică germană, stat membru de executare, prin intermediul unei hotărâri de încuviințare a executării pronunțate în conformitate cu articolul 23 din Regulamentul nr. 4/2009. Ce sens ar avea să se revină, în etapa ulterioară a executării silite propriu-zise, în statul membru care a pronunțat hotărârea în materie de întreținere? În opinia noastră, o astfel de soluție nu ar face decât să susțină de complezență obiectivul de protecție al regulamentului. Aceasta ar crea mai degrabă incertitudine juridică.

70. În sfârșit, obiectivul specific al Regulamentului nr. 4/2009 de a proteja creditorul obligației de întreținere nu ar trebui să aibă ca efect atribuirea competenței judiciare în materii strâns legate de executare instanțelor din statul pe teritoriul căruia are reședința creditorul obligației de întreținere. Desigur, Regulamentul nr. 4/2009 are ca obiectiv facilitarea, în măsura posibilului, a recuperării creanțelor de întreținere internaționale. Cu toate acestea, „facilitarea” nu implică inversarea ansamblului logicii care stă la baza sistemului de recunoaștere și de executare a hotărârilor în materie de întreținere. Contrar a ceea ce instanța de trimitere, guvernul portughez și pârâta par să considere, obiectivul de protecție al Regulamentului nr. 4/2009 nu ar trebui să conducă la concluzia conform căreia contestația în discuție este o acțiune autonomă care pune în discuție chestiuni noi în materie de obligații de întreținere, iar competența de judecare a acestora trebuie repartizată *ex novo* potrivit criteriilor prevăzute la articolul 3 din acest regulament. Pe de o parte, acest lucru ar putea avea un impact negativ asupra recuperării efective a creanței de întreținere, prelungind în mod nejustificat procedura de executare silită.

71. În plus, cu titlu subsidiar, astfel cum a arătat guvernul german în ședință, Regulamentul nr. 1215/2012 prevede norme de competență destinate să protejeze diferite „părți defavorizate” [astfel cum amintește considerentul (18) al acestuia, în materia contractelor de asigurare, a contractelor încheiate cu consumatorii și a contractelor de muncă]. Totuși, norma de competență în materie de *executare silită* (și în materia căilor de atac împotriva executării silite) nu este modificată de faptul că competența în procedura inițială a fost determinată în funcție de unul dintre regimurile specifice care urmăresc să protejeze una dintre aceste părți defavorizate.

72. Prin urmare, în opinia noastră, constatarea potrivit căreia competența de a judeca o contestație la executare revine, în principiu, instanțelor din statul membru în care se solicită executarea este valabilă și în contextul Regulamentului nr. 4/2009.

3. Prezenta cauză: o contestație la executare întemeiată pe stingerea creanței

73. Contestația la executare din prezenta cauză se întemeiază pe susținerea reclamantului potrivit căreia creanța constatată prin hotărârea în materie de întreținere a fost deja stinsă, cel puțin în mare parte. Acesta a plătit direct pârâtei o parte din suma datorată. Fondul de pensii de întreținere polonez a plătit de asemenea o parte din creanța de întreținere în numele reclamantului. Reclamantul arată de asemenea că a rambursat aceste sume Fondului de pensii de întreținere polonez în măsura capacității sale financiare. Astfel cum a precizat reclamantul în ședință, litigiul în discuție își are originea în faptul că pârâta nu recunoaște că suma plătită de Fondul de pensii de întreținere polonez corespunde datoriei reclamantului.

74. În opinia noastră, o contestație la executare întemeiată pe motivul menționat mai sus pare să respecte limitele, prevăzute de Regulamentul nr. 4/2009 și de jurisprudența Curții, ale normei generale potrivit căreia competența pentru acțiunile strâns legate de executare aparține instanțelor din statul membru în care se solicită executarea.

75. În primul rând, motivul care stă la baza contestației la executare în speță este strâns legat de o procedură de executare silită și nu poate fi considerat o acțiune având ca obiect modificarea unei hotărâri în materie de întreținere în sensul articolului 8 din Regulamentul nr. 4/2009 și nici ca privind revizuirea pe fond a hotărârii judecătorești respective, în sensul articolului 42 din acest regulament.

76. Îndoielile instanței de trimitere apar tocmai pentru că, în opinia acesteia, contestația la executare în speță se poate asemăna cu o acțiune de modificare a hotărârii în materie de întreținere, în sensul articolului 8 din Regulamentul nr. 4/2009. Această poziție este împărtășită în esență de guvernul portughez și de pârâtă.

77. Nu împărtășim această opinie. Astfel cum arată guvernul german, este necesar să se facă o distincție importantă între contestațiile la executare și cele având ca obiect modificarea unei hotărâri în materie de întreținere. Dacă cea de a doua poate determina, în definitiv, o modificare pe fond a hotărârii în materie de întreținere, prima nu ar avea nicio incidență asupra fondului hotărârii judecătorești.

78. Plata unei creanțe este unul dintre motivele de contestație recunoscute în mod obișnuit în etapa executării. Astfel cum arată atât guvernul german, cât și Comisia, o contestație la executare întemeiată pe stingerea creanței nu modifică și nici nu urmărește să revizuiască fondul sau valoarea juridică a hotărârii prin care s-a constatat creanța, ci este îndreptată exclusiv împotriva caracterului executoriu al acestei hotărâri. Mai precis, astfel cum a arătat guvernul polonez, în discuție este suma până la care hotărârea în materie de întreținere poate fi executată. În consecință, în opinia noastră, o astfel de contestație prezintă o legătură strânsă cu executarea silită și nu reprezintă nici o „acțiune de modificare a hotărârii" în temeiul articolului 8, nici o revizuire pe fond a hotărârii judecătorești în sensul articolului 42 din Regulamentul nr. 4/2009.

79. Totuși, se pare că intervenția Fondului de pensii de întreținere polonez poate fi la originea aprecierii instanței de trimitere potrivit căreia instanțele poloneze ar fi mai în măsură să se pronunțe cu privire la stingerea creanței. Nu considerăm că intervenția Fondului de pensii de întreținere polonez modifică concluzia care decurge din cuprinsul punctului anterior.

80. Guvernul polonez a explicat în cadrul ședinței că Fondul de pensii de întreținere polonez intervine *ex lege* și devine debitor în subsidiar al creditorului: creanța se stinge cu privire la sumele plătite de fond în numele debitorului obligației de întreținere, care trebuie apoi să restituie aceste sume direct fondului. Acest sistem este în concordanță cu rolul organismelor publice care favorizează adesea creditorii obligațiilor de întreținere în detrimentul debitorilor obligațiilor de întreținere. Acest rol este recunoscut la articolul 64 din Regulamentul nr. 4/2009[23]. Din punctul de vedere al creanței datorate de debitorul obligației de întreținere, intervenția fondului privește modul în care creanța este stinsă și nu are niciun impact asupra fondului hotărârii judecătorești în materie de obligații de întreținere, care rămâne nemodificată. Astfel, ceea ce pare să se fi întâmplat este o stingere parțială a creanței de către un terț care acționează în numele debitorului, confirmând că respectiva contestație la executare din litigiul principal reprezintă una dintre obiecțiile obișnuite împotriva executării creanțelor.

81. Desigur, intervenția unor organisme publice precum Fondul de pensii de întreținere polonez în procedurile transfrontaliere privind obligațiile de întreținere poate fi sursa unei complexități mai mari din perspectiva probelor. În această privință, poate fi util să se amintească faptul că articolul 64 alineatul (4) din Regulamentul nr. 4/2009 prevede în mod expres, în ceea ce privește procedurile de executare în care astfel de organisme sunt direct implicate, că acestea trebuie să prezinte, la cerere, orice documente necesare pentru a face dovada furnizării prestațiilor către creditor. Considerăm că,

23 Această dispoziție reglementează legea aplicabilă dreptului instituțiilor publice de a acționa în locul creditorului obligației de întreținere și de a solicita rambursarea, precum și normele aplicabile recunoașterii, încuviințării executării sau executării unei hotărâri pronunțate împotriva debitorilor obligației de întreținere.

pentru a garanta funcționarea eficientă a Regulamentului nr. 4/2009, o astfel de obligație în sarcina organismelor publice există și în cadrul procedurilor întemeiate pe acest regulament atunci când au fost acordate prestații de întreținere în numele debitorului, iar debitorul obligației de întreținere pretinde că le-a restituit fondului de pensii de întreținere.

82. În al doilea rând, astfel cum arată guvernul german, din considerentul (30) al Regulamentului nr. 4/2009 reiese că legiuitorul Uniunii a considerat în mod explicit că debitorul obligației de întreținere ar trebui să poată invoca stingerea datoriei în condițiile prevăzute în statul membru în care se solicită executarea. Într-adevăr, considerentul respectiv prevede „stingerea creanței de către debitor la momentul executării” ca exemplu de motiv admisibil de refuz al executării în temeiul articolului 21 din Regulamentul nr. 4/2009 [24]. Este adevărat că articolul 21 nu este aplicabil în circumstanțele prezentei cauze [25]. Totuși, faptul că articolul 21 figurează în capitolul IV secțiunea 1 poate fi explicat în contextul eliminării sistemului de *exequatur*, din cauza necesității de a stabili anumite limitări ale motivelor de refuz al executării disponibile în temeiul dreptului intern. În aceste condiții, dacă stingerea creanței la momentul executării este considerată unul dintre motivele de refuz admisibile, dacă dreptul statului membru de executare prevede acest lucru în cadrul secțiunii 1 din capitolul IV, situația ar trebui să fie aceeași, *a fortiori*, în ceea ce privește secțiunea 2 din capitolul IV menționat, în cazul căreia nu se aplică nicio limitare a motivelor de refuz al executării, precum cele care figurează la articolul 21 [26].

83. În al treilea rând, limitările prevăzute de dispozițiile naționale aplicabile în speță garantează că motivele care ar fi putut fi invocate în fața instanțelor poloneze nu pot fi invocate pe această cale procedurală în fața instanțelor germane. Astfel cum precizează guvernul german, articolul 66 alineatul 1 din AUG permite debitorului obligației de întreținere să ridice obiecții întemeiate pe circumstanțe survenite doar *după* pronunțarea hotărârii în materie de întreținere. Pretențiile care stau la baza cererii în cauză, întemeiate pe stingerea creanței de întreținere, nu ar fi putut fi invocate în litigiul principal. În plus, trebuie de asemenea subliniat că aceste pretenții nu ar fi putut fi invocate în cadrul unei căi de atac formulate împotriva hotărârii de încuviințare a executării în fața instanțelor germane. Aceste instanțe nu pot refuza sau revoca o astfel de hotărâre decât pentru motivele prevăzute la articolul 24 din Regulamentul nr. 4/2009, iar stingerea creanței nu se numără printre acestea [27].

84. Concluzionăm, așadar, că o contestație la executare întemeiată pe stingerea creanței intră în sfera procedurii și a condițiilor de executare, care, potrivit articolului 41 alineatul (1) din Regulamentul nr. 4/2009, sunt reglementate de legea statului membru de executare în aceleași condiții precum o hotărâre pronunțată în statul membru respectiv. În primul rând, o asemenea contestație prezintă o legătură intrinsecă cu executarea silită. În al doilea rând, o astfel de contestație nu are ca obiect

24 Această dispoziție prevede că motivele refuzului sau suspendării executării în conformitate cu legea statului membru de executare se aplică în măsura în care acestea nu sunt incompatibile cu aplicarea celorlalte alineate ale acestui articol.

25 Astfel cum s-a menționat la punctul 7 de mai sus, Regulamentul nr. 4/2009 stabilește un sistem dual în capitolul IV. Secțiunea 1, din care face parte articolul 21, elimină procedura de *exequatur* pentru hotărârile pronunțate într-un stat membru semnatar al Protocolului de la Haga din 2007. Secțiunea 2 menține totuși sistemul de *exequatur* pentru hotărârile pronunțate într-un stat membru care nu are obligații în temeiul Protocolului de la Haga din 2007. Deși Polonia și Germania au obligații în temeiul Protocolului de la Haga, secțiunea 1 nu se aplică în speță ca urmare a dispozițiilor tranzitorii ale Regulamentului nr. 4/2009. Potrivit articolului 75 alineatul (2) litera (a), secțiunile 2 și 3 din capitolul IV se aplică „hotărârilor pronunțate în statele membre, înaintea datei de aplicare a prezentului regulament, pentru care recunoașterea și încuviințarea executării sunt solicitate de la respectiva dată”. În conformitate cu articolul 76, Regulamentul nr. 4/2009 a devenit aplicabil la 18 iunie 2011. În consecință, secțiunea 1 nu este aplicabilă în prezenta cauză, întrucât hotărârea în materie de întreținere a cărei executare se solicită a fost pronunțată în Polonia la 26 mai 2009, iar pârâta a solicitat recunoașterea la 20 iulie 2016.

26 Faptul că Regulamentul nr. 4/2009 nu conține nicio dispoziție explicită cu privire la această chestiune în secțiunea 2 din capitolul IV, în care sistemul de *exequatur* rămâne în vigoare, nu este surprinzător. Diferitele norme de drept al Uniunii în domeniul cooperării în materie civilă care se întemeiază încă pe un sistem de *exequatur* conțin motive de refuz al recunoașterii, dar nu conțin în general nicio normă privind motivele de refuz al executării, întemeindu-se, în acest scop, pe normele interne ale statului de executare. A se vedea de exemplu Jimenez Blanco, P., „La ejecución forzosa de las resoluciones judiciales en el marco de los reglamentos europeos” în *Revista Española de Derecho Internacional*, vol. 70 (2018), p. 101-125.

27 Articolul 34 alineatul (1) din Regulamentul nr. 4/2009.

modificarea sau revizuirea pe fond a hotărârii în materie de întreținere. În al treilea rând, ea nu conține nicio pretenție care ar fi putut fi invocată în fața instanțelor poloneze în cursul procedurii care a condus la pronunțarea hotărârii în materie de întreținere (și, în această privință, niciun motiv de refuz sau de revocare a hotărârii de încuviințare a executării în fața instanțelor germane).

85. Pentru aceste motive, considerăm că sunt competente să se pronunțe cu privire la o contestație la executare întemeiată pe stingerea creanței instanțele din statul membru în care se solicită executarea. Pentru motive de exhaustivitate, în loc de concluzii, dorim să insistăm asupra a două aspecte. Pe de o parte, analiza din cadrul lucrării de față și concluzia la care s-a ajuns nu privesc decât motivul de contestație la executare întemeiat pe stingerea creanței. Pe de altă parte, dincolo de acest motiv specific, nu adoptăm nicio poziție cu privire la compatibilitatea generală a articolului 767 din ZPO cu dreptul Uniunii.

V. Concluzie

86. Propunem Curții să răspundă la întrebările preliminare adresate de Amtsgericht Köln (Tribunalul Districtual din Köln, Germania) după cum urmează:

Regulamentul (CE) nr. 4/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere, în special articolul 41 alineatul (1) din acesta, trebuie interpretat în sensul că instanțele din statul membru pe teritoriul căruia se solicită executarea unei hotărâri privind obligația de întreținere pronunțate în alt stat membru sunt competente să se pronunțe asupra unei contestații la executare, cu condiția ca această contestație să prezinte o legătură intrinsecă cu executarea silită, să nu vizeze modificarea sau revizuirea pe fond a hotărârii în materie de întreținere și să se întemeieze pe motive care nu ar fi putut fi invocate în fața instanței care a pronunțat hotărârea în materie de întreținere. Aceste condiții par îndeplinite de contestația la executare întemeiată pe stingerea creanței în discuție în prezenta cauză, aspect a cărui verificare este însă de competența instanței de trimitere.